

Wymagania edukacyjne dla klasy VI SP

Wymagania obejmują wiedzę i umiejętności ucznia z podziałem na poziom podstawowy i ponadpodstawowy.

Poziom ponadpodstawowy daje podstawę do otrzymania oceny dobrej lub bardzo dobrej.

Rozdział I. Walka o odzyskanie niepodległości.

Poziom podstawowy:

Uczeń:

- zaznacza na osi czasu datę III rozbioru Polski 1795
- opowiada, kim byli Jan Henryk Dąbrowski i Napoleon Bonaparte
- wyjaśnia znaczenie terminów: *rewolucja, emigracja, zabór*
- podaje datę wybuchu rewolucji francuskiej 1789
- opisuje sytuację Rzeczypospolitej na przełomie XVIII i XIX w.
- przedstawia okoliczności, w jakich doszło do utworzenia Legionów Polskich we Włoszech 1797
- wskazuje na mapie Księstwo Warszawskie i obszar Królestwa Polskiego
- zaznacza na osi czasu daty wybuchu i upadku powstania listopadowego 1830, powstania styczniowego 1863
- wyjaśnia znaczenie terminów: *detronizacja, represje, konfiskata*
- podaje przyczyny i skutki powstania listopadowego
- wyjaśnia znaczenie terminu *Wielka Emigracja* i podaje przyczyny Wielkiej Emigracji
- wymienia najważniejsze osiągnięcia wybitnych Polaków działających na emigracji w XIX w.
- objaśnia **postacie**: Jan Henryk Dąbrowski, Józef Wybicki, książę Józef Poniatowski, Napoleon Bonaparte, Fryderyk Chopin, Adam Mickiewicz i Józef Bem, Romuald Traugutt
- wymienia najważniejsze osiągnięcia wybitnych Polaków działających na emigracji w XIX w.
- wyjaśnia znaczenie terminów: *manifestacja, branka, katorga*
- podaje przyczyny i skutki powstania styczniowego oraz represje popowstaniowe

Ponadpodstawowy:

- podaje przyczyny wybuchu rewolucji francuskiej
- opisuje dalsze losy Legionów Polskich
- wymienia elementy ubioru legionistów nawiązujące do tradycji dawnej Rzeczypospolitej
- ocenia, jakie znaczenie miało dla Polaków utworzenie Księstwa Warszawskiego w 1807 r.
- przedstawia postanowienia kongresu wiedeńskiego dotyczące sprawy polskiej
- wymienia najważniejsze bitwy powstania listopadowego
- podaje przyczyny klęski powstania listopadowego
- tłumaczy znaczenie uchwały o barwach narodowych, czym był romantyzm
- wyjaśnia znaczenie terminów: *emisariusz, Wiosna Ludów*
- wyjaśnia, dlaczego w XIX w. Polacy walczyli o wolność innych narodów
- ocenia, jakie znaczenie dla rozwoju kultury polskiej miał dorobek twórców emigracyjnych
- wymienia polskich twórców działających obecnie poza granicami Polski
- omawia sytuację panującą w Królestwie Polskim w przededniu powstania styczniowego
- przedstawia okoliczności wybuchu zrywu
- omawia charakter walk powstańczych
- wskazuje na mapie obszary dłuższego utrzymywania się walk partyzanckich
- wyjaśnia, jak funkcjonowało podziemne państwo polskie
- porównuje powstanie listopadowe ze styczniowym

Rozdział II: Pod zaborami

Podstawowe:

- wyjaśnia znaczenie terminów: *germanizacja, rusyfikacja, cenzura, strajk szkolny, spółdzielnia*
- podaje przyczyny strajku szkolnego polskich dzieci we Wrześni w 1901 r.
- tłumaczy, na czym polegał protest Michała Drzymały
- wymienia zasługi, jakie dla rozwoju kultury polskiej wnieśli: Jan Matejko, Stanisław Moniuszko, Henryk Sienkiewicz, Stanisław Wyspiański, Helena Modrzejewska
- wyjaśnia znaczenie terminów: *maszyna parowa, robotnik, fabrykant, związek zawodowy, strajk, socjalizm, komunizm, rewolucja przemysłowa, manufaktura*
- opowiada o rozwoju przemysłu w XIX w.
- rozróżnia rzemieślnicze i fabryczne formy produkcji
- opisuje warunki pracy w XIX-wiecznej fabryce
- wymienia najlepiej rozwinięte gałęzie przemysłu w każdym z zaborów
- rozróżnia emigrację polityczną i zarobkową
- wskazuje na mapie państwa, w których najczęściej osiedlali się emigranci z ziem polskich
- wyjaśnia, jakie zastosowanie znalazł silnik parowy
- ocenia wpływ rozwoju kolei żelaznych na życie ludzi
- przedstawia dokonania Marii Skłodowskiej-Curie, Ludwika Pasteura, Wilhelma Roentgena
- omawia postęp, jaki dokonał się w medycynie i naukach przyrodniczych w XIX w.
- wymienia najważniejsze XIX-wieczne wynalazki i tłumaczy, jakie zmiany przyniosły one w życiu codziennym ówczesnych ludzi

Ponadpodstawowe

- na podstawie tekstu źródłowego omawia sytuację polskich dzieci w zaborze rosyjskim
- porównuje sytuację ludności polskiej w zaborze rosyjskim, austriackim i pruskim
- opisuje sposoby walki Polaków z germanizacją i rusyfikacją
- wymienia przyczyny i skutki rewolucji przemysłowej
- porównuje warunki życia robotników z sytuacją fabrykantów
- opowiada, kim był Hipolit Cegielski
- wskazuje na mapie Galicję
- porównuje warunki pracy w XIX-wiecznych fabrykach z tymi panującymi we współczesnych zakładach przemysłowych
- przedstawia postulaty głoszone przez zwolenników socjalizmu
- wymienia najważniejsze dokonania Ignacego Łukasiewicza i Tomasza Edisona
- porównuje warunki życia w XIX-wiecznym mieście z tymi panującymi współcześnie
- ocenia, który XIX-wieczny wynalazek miał największy wpływ na życie ludzi

Rozdział III: Odrodzenie państwa polskiego

- zaznacza na osi czasu okres, w którym trwała I wojna światowa, oraz datę podpisania traktatu wersalskiego
- wyjaśnia znaczenie terminów: *front, bolszewicy, wojna domowa*
- tłumaczy, dlaczego konflikt zbrojny z lat 1914–1918 określa się jako wojnę światową
- wskazuje na mapie kraje należące do ententy i państwa centralne
- zaznacza na osi czasu datę odzyskania niepodległości przez Polskę 11 IX 1918
- tłumaczy, jaki cel przyświecał utworzeniu Legionów Polskich w 1914
- wymienia zasługi Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego dla Polski
- wyjaśnia, dlaczego dzień 11 listopada 1918 r. został uznany za datę odzyskania niepodległości przez Polskę
- zaznacza na osi czasu daty wybuchu powstania wielkopolskiego 1918 i III powstania śląskiego 1921 oraz Bitwy Warszawskiej 1920
- wskazuje na mapie granice II Rzeczypospolitej
- podaje nazwy państw sąsiadujących z Polską w dwudziestoleciu międzywojennym
- wymienia i wskazuje na mapie obszary, o które Rzeczpospolita toczyła walki w latach 1918–1921
- tłumaczy, w jakim celu wybuchły powstanie wielkopolskie i III powstanie śląskie
- wyjaśnia, jakie było znaczenie Bitwy Warszawskiej dla losów odrodzonej Polski

- zaznacza na osi czasu datę zamachu majowego
- wyjaśnia znaczenie terminów: *parlament, marszałek Polski, partia, opozycja, zamach majowy, ziemianstwo, grekokatolicyzm*
- określa, dlaczego Polskę po 1918 r. nazywa się II Rzeczpospolitą
- tłumaczy, na czym polegał demokratyczny charakter państwa polskiego do 1926 r.
- wyjaśnia, jakie zmiany zaszły w ustroju Polski po zamachu majowym w 1926
- wymienia mniejszości narodowe i religijne zamieszkujące II Rzeczpospolitą
- omawia trudności, z jakimi zmagало się odrodzone państwo polskie
- wyjaśnia znaczenie terminów *analfabetyzm, Centralny Okręg Przemysłowy*
- wskazuje na mapie Gdynię
- wymienia najważniejsze sukcesy gospodarcze II Rzeczypospolitej
- przedstawia znaczenie budowy portu w Gdyni i powstania Centralnego Okręgu Przemysłowego dla II Rzeczypospolitej
- tłumaczy, kim był Władysław Reymont

Ponadpodstawowe

- podaje przyczyny wybuchu I wojny światowej
 - wymienia społeczno-gospodarcze skutki I wojny światowej
 - przedstawia rodzaje broni zastosowane po raz pierwszy w czasie konfliktu zbrojnego z lat 1914–1918
 - wskazuje na mapie obszary, na których toczyła się I wojna światowa
 - wymienia przyczyny wybuchu rewolucji w Rosji w 1917 r.
 - tłumaczy, jakie zmiany zaszły w Rosji w wyniku rewolucji
 - wymienia czynniki, które zadecydowały o odzyskaniu niepodległości przez Polskę w 1918 r.
 - na podstawie tekstu źródłowego przedstawia sytuację w Warszawie w pierwszych dniach wolności
 - omawia trudności, z jakimi zmagало się odrodzone państwo polskie
 - tłumaczy, jaki był wpływ zniszczeń dokonanych w wyniku I wojny światowej na proces odbudowy Polski
 - opowiada, jak obchodzi się Narodowe Święto Niepodległości w miejscu jego zamieszkania
 - opowiada, jakie decyzje dotyczące ziem polskich zapadły na konferencji pokojowej w Wersalu
 - umiejscawia na mapie Wolne Miasto Gdańsk
 - wskazuje na mapie obszary, na których przeprowadzono plebiscyty
 - wyjaśnia, co osiągnęli Polacy w wyniku powstania wielkopolskiego i III powstania śląskiego
 - tłumaczy, kogo nazywa się Orlętami Lwowskimi
 - wymienia skutki wojny polsko-bolszewickiej
 - wyjaśnia, kim był Gabriel Narutowicz, Eugeniusz Kwiatkowski
 - przedstawia okoliczności, w jakich doszło do zamachu majowego
 - charakteryzuje społeczeństwo II Rzeczypospolitej
 - wskazuje na mapie obszary zamieszkiwane przez poszczególne mniejszości narodowe
 - ocenia decyzję Józefa Piłsudskiego o zorganizowaniu zamachu majowego
 - opisuje warunki życia wybranej grupy społecznej mieszkającej w II Rzeczypospolitej
 - wyjaśnia, w jaki sposób władze II Rzeczypospolitej zwalczały analfabetyzm
 - wskazuje na mapie najważniejsze ośrodki przemysłowe w międzywojennej Polsce
 - opowiada o rozwoju polskiej kultury i sportu w dwudziestoleciu międzywojennym
 - ocenia, które osiągnięcie II Rzeczypospolitej było najważniejsze, i uzasadnia swoją opinię
- Opowiada o Józefie Piłsudskim

Rozdział IV: Świat między wojnami

- na podstawie mapy omawia najważniejsze zmiany terytorialne w Europie po I wojnie światowej
- wyjaśnia termin *dwudziestolecie międzywojenne*
- tłumaczy, jakie znaczenie dla rozwoju nauki miały osiągnięcia Aleksandra Fleminga i Alberta Einsteina
- podaje przykłady rozrywek, które rozpowszechniły się w epoce międzywojennej
- wyjaśnia znaczenie terminów: *totalitaryzm, propaganda, łagier*
- wymienia charakterystyczne cechy polityki Stalina wobec społeczeństwa ZSRR
- tłumaczy, czym był Wielki Głód
- objaśnia, na czym polegało upaństwowienie gospodarki w Związku Radzieckim

- wyjaśnia znaczenie terminów: *nazizm, rasizm, kanclerz, obóz koncentracyjny*
- określa stosunek Hitlera do ludności żydowskiej
- wyjaśnia znaczenie terminów: *Wehrmacht, Armia Czerwona, Prusy Wschodnie*
- charakteryzuje politykę ustępstw prowadzoną przez państwa zachodnie względem Hitlera
- wymienia żądania wysuwane przez III Rzeszę wobec Polski
- charakteryzuje stanowisko polskich władz wobec żądań niemieckich
- tłumaczy, jakie zagrożenie dla Rzeczypospolitej stwarzał tajny protokół dołączony do paktu Ribbentrop-Mołotow

Ponadpodstawowe

- opowiada, jak rozwój nauki i techniki w powojennym świecie wpłynął na codzienne życie ludzi
- tłumaczy, czym jest jazz
- wyjaśnia, jakie zmiany zaszły w modzie po 1918 r.
- wymienia najpopularniejszych bohaterów komiksów i filmów z okresu międzywojennego
- przedstawia okoliczności powstania Związku Radzieckiego
- na podstawie tekstu źródłowego opowiada o warunkach życia w łagrach
- ocenia metody, jakie stosował Stalin, aby wymusić posłuszeństwo na mieszkańcach ZSRR
- porównuje sposób sprawowania władzy w państwie totalitarnym z rządami w kraju demokratycznym
- wyjaśnia, dlaczego Korea Północna jest przykładem państwa totalitarnego
- przedstawia okoliczności, w jakich Hitler zdobył władzę w Niemczech
- wyjaśnia, jaki stosunek miał Hitler do traktatu wersalskiego, państw demokratycznych i ZSRR
- na podstawie tekstu źródłowego omawia sytuację Żydów w hitlerowskich Niemczech
- wyjaśnia, jakie zagrożenia dla współczesnego świata niesie rasizm i dlaczego należy z nim walczyć
- porównuje sposób sprawowania władzy przez Hitlera w III Rzeszy z rządami Stalina w Związku Radzieckim
- podaje przykłady łamania traktatu wersalskiego przez Hitlera
- charakteryzuje politykę Adolfa Hitlera wobec Austrii i Czechosłowacji w latach 1938–1939
- ocenia stanowisko państw zachodniej Europy względem III Rzeszy
- na podstawie tekstu źródłowego wyjaśnia, dlaczego polskie władze nie przyjęły niemieckich żądań w 1939
- ocenia politykę polskich władz względem Czechosłowacji
- wymienia działania, jakie podjęła Rzeczpospolita na wypadek konfliktu zbrojnego z III Rzeszą
- ocenia, czy stanowisko Polski wobec żądań niemieckich było słuszne
- tłumaczy, dlaczego podpisanie paktu Ribbentrop-Mołotow jest nazywane IV rozbiorem Polski

Rozdział V: II wojna światowa

- podaje przyczyny wybuchu wojny w 1939 r.
- zaznacza na osi czasu daty rozpoczęcia II wojny światowej oraz agresji ZSRR na Polskę
- wyjaśnia znaczenie terminów: *kampania wrześniowa, internowanie*
- wskazuje na mapie państwa, które dokonały agresji na Polskę oraz linię podziału ziem polskich między Niemcy a ZSRR
- wymienia najważniejsze bitwy kampanii wrześniowej
- omawia wkład ludności cywilnej w obronę kraju w 1939 r.
- przedstawia skutki klęski Polski w kampanii wrześniowej
- wyjaśnia znaczenie terminów: *inwazja, alianci, państwa osi, koalicja antyhitlerowska*
- zaznacza na osi czasu daty ataku III Rzeszy na ZSRR i przystąpienia USA do koalicji antyhitlerowskiej
- wymienia najważniejsze państwa walczące po stronie aliantów oraz sojuszników Niemiec
- wskazuje na mapie kraje, które padły ofiarą agresji hitlerowskiej
- tłumaczy, jakie znaczenie dla dalszych losów II wojny światowej miało przyłączenie się Stanów Zjednoczonych i Związku Radzieckiego do walki po stronie aliantów
- zaznacza na osi czasu datę zakończenia II wojny światowej 8 V 1945
- podaje nazwy państw, które najbardziej przyczyniły się do klęski Niemiec i Japonii
- wymienia bitwy mające największy wpływ na przebieg II wojny światowej
- opowiada, gdzie poza granicami naszego kraju walczyli polscy żołnierze w czasie II wojny światowej

- tłumaczy, jakie zagrożenia dla ludzkości niesie użycie broni atomowej
- zaznacza na osi czasu datę wybuchu powstania warszawskiego
- wyjaśnia znaczenie terminów: *okupacja, inteligencja, łapanka, getto, Armia Krajowa, Polskie Państwo Podziemne*
- wskazuje na mapie największe getta i obozy hitlerowskie
- tłumaczy, w jaki sposób Niemcy i ZSRR dążyły do wyniszczenia narodu polskiego
- wymienia formy oporu polskiego społeczeństwa wobec okupantów
- omawia przebieg powstania warszawskiego
- opowiada, czym były zbrodnie katyńska oraz zbrodnie wołyńska
- podaje przyczyny i skutki powstania warszawskiego
- zaznacza na osi czasu datę wybuchu powstania w getcie warszawskim 1943
- wyjaśnia znaczenie terminów: *obóz zagłady, konspiracja*
- tłumaczy, czym był Holokaust
- wymienia Auschwitz-Birkenau jako przykład największego niemieckiego obozu zagłady na ziemiach polskich
- opisuje sytuację ludności żydowskiej pod okupacją niemiecką
- przedstawia zasługi Ireny Sendlerowej

Ponadpodstawowe

- opisuje najważniejsze bitwy kampanii wrześniowej
- omawia przyczyny klęski Rzeczypospolitej w 1939 r.
- ocenia postawę polskich żołnierzy i ludności cywilnej w pierwszych tygodniach wojny
- wyjaśnia, na czym polega wojna totalna
- gromadzi informacje o losach swoich przodków w 1939 r.
- tłumaczy, w jaki sposób współcześnie upamiętnia się bohaterstwo polskich żołnierzy walczących w kampanii wrześniowej
- wyjaśnia, dlaczego Stany Zjednoczone przystąpiły do wojny
- ocenia znaczenie przyłączenia się ZSRR i USA do koalicji antyhitlerowskiej
- opowiada o najważniejszych działaniach wojennych w Europie i na Dalekim Wschodzie w latach 1943–1945
- opisuje wkład polskich jednostek wojskowych w pokonanie Niemiec i ich sojuszników
- wymienia przyczyny i skutki użycia broni atomowej przeciwko Japończykom w 1945 r.
- ocenia decyzję amerykańskiego dowództwa o zrzuceniu bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki
- wyjaśnia, w jaki sposób obecnie upamiętnia się polskich żołnierzy walczących w czasie II wojny światowej
- wskazuje na mapie miejsca mordów polskich oficerów w 1940 r.
- wymienia obszary, na których dokonano zbrodni wołyńskiej
- opisuje charakter Polskiego Państwa Podziemnego
- ocenia postawę cywilów i żołnierzy walczących w powstaniu warszawskim
- tłumaczy, w jaki sposób obecnie upamiętnia się wydarzenia z czasów II wojny światowej
- opowiada o losach swojej miejscowości w latach 1939–1945
- wymienia polskie miasta, w których podczas II wojny światowej Niemcy utworzyli największe getta
- podaje przyczyny wybuchu powstania w getcie warszawskim
- przedstawia postać Janusza Korczaka
- na podstawie tekstu źródłowego wyjaśnia, w jaki sposób Polacy ratowali żydowskie dzieci
- tłumaczy, co wydarzyło się w Jedwabnem w 1941 r.
- ocenia postawy, jakie Polacy przyjmowali wobec Holokaustu w czasie II wojny światowej
- opowiada o wojennych losach ludności żydowskiej w swoim miejscu zamieszkania
- wyjaśnia, w jaki sposób upamiętnia się osoby, które ratowały Żydów podczas wojny

Rozdział VI: Polska Rzeczpospolita Ludowa

- wyjaśnia znaczenie terminów: *zimna wojna, NATO, Układ Warszawski, wyścig zbrojeń*
- tłumaczy, z czego wynikał podział powojennej Europy
- wskazuje na mapie państwa należące do NATO oraz kraje tworzące Układ Warszawski
- wyjaśnia, w jakich dziedzinach USA i ZSRR rywalizowały ze sobą w drugiej połowie XX w.

- wskazuje na mapie granice Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i wymienia jej sąsiadów
- podaje nazwy obszarów przyłączonych do państwa polskiego po 1945 r.
- wyjaśnia, w jaki sposób komuniści przejęli władzę w powojennej Polsce
- charakteryzuje stosunek komunistycznych władz do działaczy opozycyjnych
- wymienia skutki przejęcia władzy w Polsce przez komunistów
- rozwija skróty PZPR i PRL
- opowiada o PRL, używając wyrażen: *zależność od ZSRR, odbudowa zniszczeń wojennych*
- podaje przykłady świadczące o zależności Polski od ZSRR
- wyjaśnia, na czym polegała dyktatura partii komunistycznej
- tłumaczy, czym było i jakie problemy powodowało centralne planowanie w gospodarce
- wymienia trudności, z jakimi zmagali się mieszkańcy PRL
- zaznacza na osi czasu daty wystąpień w Poznaniu w 1956 r., na Wybrzeżu w 1970 r. oraz w Radomiu, Ursusie i Płocku w 1976 r.
- wyjaśnia znaczenie terminów: *opozycja demokratyczna, Milicja Obywatelska, Radio Wolna Europa*
- przedstawia stosunek władz komunistycznych do żołnierzy i działaczy podziemia niepodległościowego
- wymienia żądania uczestników manifestacji organizowanych w PRL przeciwko rządowi komunistów
- tłumaczy, w jaki sposób władze komunistyczne odnosiły się do manifestacji organizowanych przez społeczeństwo
- wyjaśnia, jaką rolę odegrał papież Jan Paweł II w walce Polaków o swobody demokratyczne
- zaznacza na osi czasu daty powstania Solidarności i wprowadzenia stanu wojennego w Polsce
- wyjaśnia, w jakich okolicznościach powstała Solidarność i jakie żądania wysuwała wobec rządzących
- opowiada, kim był Lech Wałęsa
- tłumaczy, na czym polegała walka bez przemocy prowadzona przez działaczy opozycji demokratycznej
- wymienia przykłady ograniczania praw i wolności obywatelskich Polaków w okresie stanu wojennego

Ponadpodstawowe

- na podstawie tekstu źródłowego wyjaśnia znaczenie terminu *żelazna kurtyna*
- tłumaczy, czym był mur berliński
- omawia przyczyny wojny w Wietnamie
- opisuje rolę NATO we współczesnym świecie
- wyjaśnia, jak zmieniła się sytuacja w Europie od momentu zakończenia zimnej wojny
- porównuje obszar powojennej Polski z terytorium II Rzeczypospolitej
- tłumaczy, czym były przesiedlenia ludności
- na podstawie tekstu źródłowego wyjaśnia, w jaki sposób komuniści odnieśli zwycięstwo wyborcze w 1947
- wymienia metody stosowane przez funkcjonariuszy Urzędu Bezpieczeństwa do walki z przeciwnikami władzy komunistycznej
- ocenia działania podejmowane przez komunistów w celu zdobycia władzy w Polsce
- tłumaczy, czym charakteryzowały się czasy stalinowskie w Polsce
- opowiada, jakie zmiany wprowadzili komuniści w polskiej gospodarce
- wymienia pozytywne i negatywne strony życia w komunistycznej Polsce
- wyjaśnia, na czym polegała propaganda sukcesu głoszona w czasach PRL
- wyjaśnia znaczenie terminu *Żołnierze Wyklęci*
- tłumaczy, dlaczego członkowie podziemia niepodległościowego kontynuowali walkę z komunistami po 1945 r.
- określa, w jakim celu powołano Komitet Obrony Robotników
- omawia formy oporu Polaków wobec komunistycznej władzy
- przedstawia rolę Kościoła katolickiego i Polaków działających na emigracji w czasach PRL
- opowiada o zasługach kardynała Stefana Wyszyńskiego i Jana Pawła II
- porównuje współczesne strajki z demonstracjami organizowanymi w PRL
- wymienia przyczyny strajków w 1980 r.
- wyjaśnia, w jakim celu Wojciech Jaruzelski wprowadził stan wojenny
- podaje przykłady działań, jakie w okresie stanu wojennego władze podejmowały przeciwko opozycji
- opowiada o pacyfikacji kopalni „Wujek”
- tłumaczy, na czym polegała działalność Służby Bezpieczeństwa

- przedstawia sylwetkę Jerzego Popiełuszki
- przybliża działalność współczesnych noblistów

Rozdział VII: Współczesna Polska

Podstawowe:

- zaznacza na osi czasu daty obrad Okrągłego Stołu i pierwszych wolnych wyborów
- wyjaśnia znaczenie terminów: *Okrągły Stół, wolne wybory*
- podaje oficjalną nazwę państwa polskiego
- opowiada, kto został pierwszym prezydentem Polski wybranym w demokratycznych wyborach
- tłumaczy, kim był Tadeusz Mazowiecki
- wymienia najważniejsze zmiany, jakie nastąpiły w Polsce i Europie w latach 1989–1991
- zaznacza na osi czasu datę uchwalenia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej
- wskazuje na mapie III Rzeczpospolitą i jej sąsiadów
- wyjaśnia znaczenie terminów: *konstytucja, władze samorządowe, wolne media, opinia publiczna*
- wymienia kompetencje poszczególnych organów władzy państwowej w Polsce
- tłumaczy, w czym wyraża się demokratyczny charakter państwa polskiego
- wymienia organy władzy w Polsce
- podaje nazwiska prezydentów Rzeczypospolitej wybranych w demokratycznych wyborach
- na przykładach omawia zakres działań oraz sposób powoływania władz samorządowych w naszym kraju
- wymienia przykłady działań realizowanych przez władze gminy, powiatu i województwa
- wyjaśnia, czym są prawa człowieka
- podaje przykłady praw i obowiązków obywateli Rzeczypospolitej
- określa rolę Organizacji Narodów Zjednoczonych w dziedzinie przestrzegania praw człowieka na świecie
- tłumaczy, czym zajmują się Rzecznik Praw Obywatelskich i Rzecznik Praw Dziecka
- omawia wybrane prawa dziecka
- podaje nazwy instytucji, do których mogą się zwrócić młodzi ludzie, gdy ich prawa są łamane
- wymienia uczniowskie prawa i obowiązki
- podaje przykłady grup społecznych
- omawia rolę, jaką odgrywają określone grupy społeczne w społeczeństwie
- określa znaczenie pracy w życiu człowieka
- tłumaczy na konkretnym przykładzie, na czym polega społeczny podział pracy
- wyjaśnia znaczenie terminów: *kwalifikacje, gospodarka rynkowa, prywatyzacja*
- na podstawie różnych źródeł informacji podaje przykłady najistotniejszych problemów współczesnych Polaków
- wyjaśnia znaczenie terminu *integracja*
- wymienia główne dziedziny, w jakich współpracują ze sobą państwa członkowskie Unii Europejskiej
- podaje przykłady krajów należących do UE
- tłumaczy, w czym wyraża się europejska solidarność
- rozpoznaje symbole UE – flagę i hymn
- podaje przykłady działań podejmowanych przez państwa członkowskie wspólnoty w celu integracji
- zaznacza na osi czasu daty przystąpienia Polski do NATO i Unii Europejskiej
- wymienia korzyści i ograniczenia związane z przynależnością Polski do UE
- określa, jakie znaczenie dla Polaków miało przystąpienie Rzeczypospolitej do strefy Schengen

Ponadpodstawowe:

- podaje przyczyny i skutki obrad Okrągłego Stołu
- wskazuje na mapie Europy państwa, które powstały lub odrodziły się po upadku ZSRR
- wyjaśnia znaczenie terminu *Jesień Narodów*
- opowiada, jakie zmiany zaszły w polskiej szkole na skutek przeobrażeń politycznych po 1989 r.
- ocenia znaczenie wyborów z 4 czerwca 1989 r.
- wyjaśnia znaczenie terminów: *gmina, powiat, województwo*
- tłumaczy, dlaczego sądy i trybunały są niezależne od pozostałych organów władzy
- określa, kto aktualnie sprawuje urząd prezesa Rady Ministrów

- wymienia najważniejsze problemy miejscowości lub gminy, w której mieszka, i proponuje sposoby ich rozwiązania
- wyjaśnia, w jaki sposób uczniowie mogą wpływać na organizację życia szkoły
- przedstawia okoliczności sformułowania praw człowieka
- omawia wybrane prawa i obowiązki polskich obywateli
- wyjaśnia, komu przyznawany jest Order Uśmiechu
- podaje przykłady działań mających na celu obronę praw człowieka na świecie
- opisuje funkcjonowanie wybranych grup społecznych
- podaje przykłady zawodów przeszłości i przyszłości
- przedstawia zmiany, jakie zaszły w polskiej gospodarce po 1989 r.
- wymienia pozytywne i negatywne skutki emigracji zarobkowej Polaków
- wyjaśnia, dlaczego po II wojnie światowej politycy europejscy zaczęli dążyć do zjednoczenia Europy
- wyjaśnia, kim był Robert Schuman
- opowiada o podejmowanych w średniowieczu próbach zjednoczenia kontynentu europejskiego
- omawia etapy procesu integracji europejskiej
- objaśnia symbolikę flagi UE
- na podstawie fragmentu *Ody do radości* podejmuje próbę interpretacji tego poematu
- tłumaczy, jakie możliwości stwarza młodym Polakom członkostwo naszego kraju w Unii Europejskiej
- wyjaśnia znaczenie terminów: *referendum*, *budżet*
- omawia drogę Polski do członkostwa w UE
- wyjaśnia, czym jest Parlament Europejski
- ocenia fakt przystąpienia Polski do Unii Europejskiej

Rozdział VIII: Problemy ludzkości

- zaznacza na osi czasu datę lądowania człowieka na Księżycu
- wymienia zmiany, jakie zaszły w dziedzinie transportu w drugiej połowie XX w.
- tłumaczy, co oznacza powiedzenie *świat stał się mniejszy*, i wskazuje przyczyny tego zjawiska
- ocenia, w jaki sposób rozwój nauki i techniki wpłynął na życie człowieka oraz środowisko naturalne
- określa, czym jest kultura masowa
- tłumaczy, jak rozwój komputerów, internetu i telefonii komórkowej wpłynął na życie ludzi
- wyjaśnia, dlaczego współczesny świat jest nazywany globalną wioską
- podaje przykłady korzyści i zagrożeń związanych z użytkowaniem mediów elektronicznych
- wymienia zasady bezpiecznego korzystania z Internetu
- wyjaśnia znaczenie terminów: *Trzeci Świat*, *slumsy*
- wymienia problemy, z którymi zmagają się mieszkańcy państw Trzeciego Świata
- wskazuje na mapie obszary, w których odsetek ludzi cierpiących głód jest najwyższy
 - podaje przykłady działań pomocowych podejmowanych przez organizacje międzynarodowe i państwa
- zaznacza na osi czasu datę ataku terrorystycznego na World Trade Center
- wyjaśnia znaczenie terminów: *terroryzm*, *wojna lokalna*
- wyjaśnia, jak społeczność międzynarodowa reaguje na wybuchy konfliktów zbrojnych
- wymienia największe konflikty zbrojne ostatnich kilkudziesięciu lat
- tłumaczy, jakie są przyczyny napiętych relacji między Zachodem a światem islamskim
- wyjaśnia, czym jest terroryzm i jakie stwarza zagrożenia
- przedstawia sposoby walki z międzynarodowym terroryzmem
- opowiada, w jaki sposób państwa i organizacje międzynarodowe starają się zapobiegać konfliktom na świecie
- tłumaczy, dlaczego należy rozwiązywać spory za pomocą rozmów

Ponadpodstawowe:

- opisuje przebieg podboju kosmosu trwającego od połowy XX w. i określa, jak wpłynął on na życie ludzi
- wyjaśnia, co wydarzyło się w 1986 r. w Czarnobylu
- tłumaczy, czym jest klonowanie

- wymienia skutki degradacji środowiska naturalnego przez człowieka
- podaje przykłady działań podejmowanych w celu ograniczenia zanieczyszczeń
- na podstawie tekstu źródłowego wyjaśnia, w jaki sposób ludzkość zużywa zasoby naturalne Ziemi
- wyjaśnia, jak wykorzystuje się w szkołach nowoczesne technologie
- ocenia, czy postęp techniczny przynosi współczesnemu światu więcej korzyści czy zagrożeń
- omawia znaczenie kultury amerykańskiej na świecie
- przedstawia rozwój telewizji, komputerów i internetu
- wyjaśnia, do jakich osób lub instytucji mogą się zwrócić ofiary przemocy w sieci
- tłumaczy, jakich reguł powinni przestrzegać użytkownicy Internetu
- wymienia powody, dla których należy wspierać mieszkańców ubogich państw
- podaje przykłady międzynarodowych organizacji niosących pomoc krajom Trzeciego Świata oraz polskich organizacji charytatywnych
- tłumaczy, na czym polega wolontariat
- określa, jakie znaczenie ma pomoc udzielana krajom Trzeciego Świata
- ocenia, jaki rodzaj pomocy udzielanej państwom biednego Południa jest najbardziej skuteczny
 - porównuje sytuację dzieci w Polsce z warunkami życia młodych ludzi w krajach Trzeciego Świata
- wskazuje na mapie rejony, w których dochodzi do konfliktów zbrojnych i wojen
- podaje przyczyny masowych wystąpień w państwach islamskich w latach 2010–2011
- podaje przyczyny konfliktu izraelsko-palestyńskiego
- wymienia przyczyny i skutki wojen w Afganistanie (2001 r.) i Iraku (2003 r.)
- przedstawia okoliczności sporu ukraińsko--rosyjskiego o Krym (2014 r.)

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z HISTORII

1. W każdym semestrze uczeń otrzymuje ocenę z:
 - odpowiedzi ustnej,
 - aktywności (5 „+” ocena bdb za pracę na lekcji),
 - kartkówek z 3 ostatnich lekcji (nie muszą być zapowiadane),
 - testów, sprawdzianów z działu (zapowiadanych z tygodniowym wyprzedzeniem),
 - pracy na lekcji (ćwiczenia z tekstem źródłowym ,mapą, karty pracy).

W przypadku dłuższej, usprawiedliwionej nieobecności na całogodzinnej pracy pisemnej uczeń ma obowiązek zaliczyć dany materiał w terminie do 2 tygodni po zakończeniu absencji (termin uzgodniony z nauczycielem).

W oddziałach IV-VIII przyjmuje się procentowe ocenianie prac pisemnych:

0%-30%- niedostateczny

31%-50%- dopuszczający

51%-70%- dostateczny

71%-90%- dobry

91%-95%- bardzo dobry

96%-100%- celujący

W przypadku kartkówek nauczyciel może przyjąć inny niż procentowy sposób oceniania prac.

2. Każda ocena cząstkowa, którą otrzymuje uczeń ma ustaloną wagę:
 - aktywność- waga 1
 - odpowiedź ustna, zadanie domowe- waga 2-3
 - kartkówki- waga 3- 4
 - udział w konkursach -waga 3
 - prezentacje- waga 3
 - praca na lekcji (karty pracy, praca z mapą , tekstem źródłowym)-waga 2
 - sprawdziany z działu, testy- waga 5
 - wyróżnienia w konkursach- waga 4-5
 - konkurs przedmiotowy- zdobycie tytułu laureata- waga 6
3. Na ocenę semestralną i roczną uczeń pracuje systematycznie, nie ma możliwości zmiany oceny w wyniku jednorazowego przygotowania się z określonej części materiału.
4. Uczeń może zgłosić nieprzygotowanie do lekcji raz w semestrze (przed rozpoczęciem lekcji) oraz jeden raz brak zadania domowego.
5. Wymagania edukacyjne są przekazywane w formie elektronicznej na stronie internetowej szkoły oraz w bibliotece szkolnej.
6. Obowiązują wszystkie ustalenia wewnątrzszkolnego systemu oceniania.